

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/146188,W-rocznice-referendum-30-czerwca-1946-r-prezentujemy-odswiezona-wersje-okoliczno.html>
25.04.2024, 22:23

W rocznicę referendum 30 czerwca 1946 r. prezentujemy odświeżoną wersję okolicznościowej wystawy Krzysztofa Drażby - Gdańsk, 30 czerwca 2021

Pierwsza prezentacja wystawy „Urna to jest taki pniak. Wrzucisz «nie», wychodzi «tak». Referendum 30 czerwca 1946 r. w Polsce” odbyła się w 65. rocznicę sfałszowanego referendum ludowego. W 75. rocznicę wydarzenia pokazujemy wystawę w odświeżonej graficznie wersji.

W prezentacji wzięli udział autor wystawy – Krzysztof Drażba, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej, a także prof. Mirosław Golon, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku. Wystawa dostępna będzie przy budynku Oddziału IPN w Gdańsku (al. Grunwaldzka 216) do 20 lipca br.

Od dziś dostępna jest również w Bibliotece Cyfrowej IPN pełna wersja publikacji Krzysztofa Drażby pt. [Urna to jest taki pniak. Wrzucisz „nie”, wychodzi „tak”. Referendum z 30](#)

[czerwca 1946 roku w Polsce na przykładzie województwa gdańskiego](#). Polecamy również związaną tematycznie publikację Kamili Churskiej-Wołoszczak pt. *Referendum ludowe i wybory do Sejmu Ustawodawczego w województwie pomorskim (1946–1947)*, wydaną również przez Oddział IPN w Gdańsku – Delegaturę w Bydgoszczy. [Wystawa dostępna jest również w wersji on-line](#).

Panel tytułowy wystawy

Referendum ludowe z 30 czerwca 1946 r. stało się mitem założycielskim komunizmu w Polsce. Wystawa odsłania kulisy i mechanizm fałszerstw wyborczych komunistów oraz wpływ propagandy na postawy wyborców. Przybliży również nastroje społeczeństwa oraz atmosferę życia w Polsce pierwszych lat powojennych na przykładzie ówczesnego województwa gdańskiego. Na wystawie zobaczyć można m.in. plakaty i hasła propagandowe z okresu tzw. kampanii przedreferendalnej, a także dowody fałszerstw dokonanych przez komunistów. Materiały do wystawy pochodzą z kilkunastu placówek naukowych i zbiorów prywatnych. Ekspozycja składa się z 20 plansz.

Referendum pokazało, jak nierealne były kalkulacje opozycji, a zwłaszcza Stanisława Mikołajczyka, który miał nadzieję na powstrzymanie PPR za pomocą demokratycznych procedur. Obnażyło też z całą jaskrawością niemoc mocarstw zachodnich, które znając skalę oszustwa, uznały, że nie biorą odpowiedzialności za referendum. Kapitulancka postawa Anglosasów wobec oczywistych fałszerstw podczas głosowania potwierdzała też wyrażoną przez nich w Jałcie zgodę na oddanie Polski w strefę wpływów sowieckich, a także dowodziła ich naiwności do zamiarów Stalina.

Prawda o sfałszowanym referendum przez pół wieku była skrzętnie skrywana i wyszła na jaw dopiero po zmianach ustrojowych w Polsce w 1989 r. Choć nie są znane wszystkie okoliczności i szczegóły oszustwa ani ostateczne rzeczywiste wyniki głosowania, to jednak dzięki zachowanym dokumentom udało się odkłamać zafałszowaną przez komunistów historię tego okresu.

(fragmenty wystawy)

Po sfałszowanym przez komunistów referendum pierwsze całkowicie wolne wybory odbyły się październiku 1991 r. W tym roku będziemy obchodzić ich 20 rocznicę.